

MEMO

Aan: Tweede Kamer, Vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken
Van: Raadslid.Nu

Den Haag, 14 maart 2016

Betreft: schriftelijke inbreng Raadslid.Nu voor Ronde Tafelgesprek d.d. 16 maart 2016 met Vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken over Bedreigingen van Publieke Ambtsdragers

Geachte commissie,

Raadslid.Nu dankt uw commissie voor de uitnodiging voor het Ronde Tafelgesprek d.d. 16 maart 2016 met uw commissie over het onderwerp Bedreigingen van Publieke Ambtsdragers.

Raadslid.Nu maakt graag van de gelegenheid gebruik om ter voorbereiding van dit gesprek een schriftelijke toelichting te geven. Raadslid.Nu, opgericht in 2005, komt als Nederlandse Verenigingen voor Raadsleden op voor de belangen van raadsleden als ook voor een sterke en krachtige rolinvulling door raadsleden individueel en de gemeenteraad als collectief. Raadslid.Nu is daarmee de enige onafhankelijke organisatie voor raadsleden en gemeenteraden en stelt zich ten doel dat een sterke Raad er toe doet.

Over het punt van bedreigingen van publieke ambtsdragers, in het bijzonder raadsleden, wil Raadslid.Nu in het vervolg van deze brief een aantal opmerkingen maken over de betekenis van agressie, geweld, intimidatie en bedreiging, de onderzoeksuitkomsten over dit onderwerp onder raadsleden als ook onze acties en adviezen. Wij sluiten af met reacties van raadsleden.

- A. Raadslid.Nu over agressie, geweld, bedreiging en intimidatie en ondermijnende effecten
 1. Raadslid.Nu vindt dat elke vorm van agressie, geweld, bedreiging en intimidatie jegens raadsleden onaanvaardbaar is. Raadsleden hebben de neiging om agressie, geweld, bedreiging en intimidatie als normaal te accepteren. Raadsleden vinden dat het er bij hoort. Maar, Raadslid.Nu vindt dat agressie, belediging en geweld, etc. niet bij het raadswerk hoort.
 2. Raadslid.Nu wil er graag op wijzen dat agressie, bedreiging, geweld en intimidatie niet een verschijnsel is dat wordt veroorzaakt door de discussies over vluchtelingenopvang. Agressie, geweld, etc. is een al langer groeiend probleem. Raadslid.Nu heeft bijvoorbeeld twee jaar geleden al aandacht gevraagd voor de effecten van de drugsgerelateerde criminaliteit.
 3. Agressie, geweld, bedreiging en intimidatie jegens raadsleden kunnen tot ondermijnende effecten leiden op het functioneren van de lokale democratie. Dat geldt niet alleen voor de bejegening als gevolg van de debatten over de opvang van vluchtelingen. Wij wijzen er op dat de drugsgerelateerde criminaliteit ondermijnende effecten heeft in onder meer het zuiden van Nederland. Ook is ons gebleken dat deze vorm van criminaliteit niet alleen in de grote steden voorkomt, maar juist ook in kleine ogenschijnlijk rustige plattelandsgemeenten.
 4. Raadslid.Nu heeft de indruk dat de eerstelijns zorg bij meldingen van agressie en bedreiging op orde is, maar krijgt ook signalen en meldingen dat de politie meldingen en aangiften van raadsleden niet altijd serieus nemen.
 5. Raadslid.Nu maakt zich zorgen over de gebrekkige nazorg aan raadsleden die te maken hebben (gehad) met agressie, bedreiging, intimidatie en geweld. Er is onvoldoende bekendheid bij raadsleden wat er aan informatie is hoe er mee om te gaan. Er is onvoldoende professioneel netwerk in de eigen regionale omgeving. Slachtofferhulp volstaat niet want er is onvoldoende besef dat werken in een politieke omgeving een andere context betekent.
- B. Onderzoeksresultaten van Raadslid.Nu:
 6. Raadslid.Nu heeft de afgelopen jaren diverse enquêtes ondersteund c.q. gehouden om agressie, bedreiging en geweld jegens raadsleden in beeld te krijgen. Wij willen u hierbij attenderen op het onderzoek dat Raadslid.Nu in februari 2014 samen met Nieuwsuur heeft gehouden. De belangrijkste uitkomst: Een op de tien raadsleden, die te maken heeft gehad met agressie of geweld overweegt of

heeft overwogen te stoppen met het raadswerk. Een derde van alle raadsleden in Nederland heeft in 2013 te maken gehad met agressie en/of geweld.

7. In september 2015 heeft Raadslid.Nu samen met het CCV (Centrum voor Criminaliteitspreventie) een enquête onder raadsleden gepresenteerd als herhaling op een eerder onderzoek vier jaar eerder. De belangrijkste boodschap uit deze enquête die tot vragen in uw Kamer heeft geleid: Bijna een kwart van het aantal raadsleden past hun stem onder invloed van anderen aan, dat zeggen collega-raadsleden over elkaar. 24% van de raadsleden antwoordde positief op de vraag of ze denken dat collega-raadsleden wel eens onder invloed van verbale agressie, bedreiging en/of intimidatie hun functioneren of stemgedrag heeft aangepast.
 8. Raadslid.Nu heeft in februari 2016 een enquête gepresenteerd, voor Raadslid.Nu uitgevoerd door Overheid in Nederland onder alle raadsleden met een respons van bijna drieduizend raadsleden met als belangrijkste uitkomst: Agressie, bedreiging en geweld doet wat met raadsleden. Vaak halen raadsleden de schouders op, want het hoort er nu eenmaal bij, maar de impact van agressie, bedreiging en geweld om de taak als volksvertegenwoordiger uit te oefenen, heeft effect op het raadswerk en op het persoonlijke leven van raadsleden. 'Af en toe krijg ik het gevoel dat dit niet helemaal is waar ik om heb gevraagd toen ik mij verkiesbaar stelde.' Het resultaat: 7 procent, enkele honderden raadsleden dus, dreigen zich niet meer te kandideren voor een nieuwe raadsperiode vanwege agressie en bedreiging.
- C. Acties en adviezen van Raadslid.Nu
9. Raadslid.Nu adviseert raadsleden te allen tijde aangifte te doen en zeker ook agressie, bedreiging, geweld en intimidatie te bespreken met in ieder geval burgemeester en/of griffier. Daarnaast adviseert Raadslid.Nu het gesprek er over te voeren in de gemeenteraad, en afspraken te maken over woordvoering in de media, conform het stappenplan voor bedreiging van Raadsleden, zoals dat in de handreikingen is verwoordt (zie ook de zogeheten ELA-afspraken).
 10. Raadslid.Nu heeft in november – naar aanleiding van onze zorgen over de agressie en geweld tegen raadsleden in de discussies over vluchtelingenopvang – een gesprek gehad met de minister van Binnenlandse Zaken. In dat gesprek heeft Raadslid.Nu aandacht gevraagd voor een 5-tal punten, te weten een meldpunt, meer aandacht voor nazorg, een verzoek om in beeld te krijgen hoeveel en met welk type bedreigingen raadsleden worden geconfronteerd, een verzoek om te inventariseren in hoeverre gemeenten de schaderisico's voor publieke ambtsdragers (en dus ook voor raadsleden) hebben afgedekt. Raadslid.Nu heeft de minister ook verzocht om bijeenkomsten te houden en een campagne te voeren om de ondermijnende effecten van bedreiging en geweld tegen raadsleden te bestrijden. De minister van Binnenlandse Zaken heeft positief gereageerd op de voorstellen van Raadslid.Nu.
- D. Reacties van raadsleden op agressie, bedreiging en intimidatie.
11. Raadsleden in de toelichting op de Raadslid.Nu-onderzoek over veiligheidsgevoel van inwoners en raadsleden (febr. 2016):

"Als er bedreigingen aan mijn adres komen, kan ik dat wel aan maar als het ook invloed heeft op mijn thuissituatie (vrouw en kinderen) zal ik direct stoppen."

"Ik merk dat door de soms toch wat intimiderende bejegening van burgers ik mij niet helemaal vrij voel om alles te zeggen wat ik wil. Als het erger wordt, bijvoorbeeld door fysieke bedreiging, zal het voor mij zeker meewegen in mijn afweging om nog eens een termijn beschikbaar te zijn."

"Het lijkt soms dat men jegens politici niet de meest elementaire fatsoensnormen in acht hoeft te nemen en dat is voor mij niet acceptabel."
 12. Raadsleden van de Week over agressie, intimidatie en bedreiging (rubriek Raadslid.Nu):

'Ik denk dat nazorg zeker gegeven had kunnen en moeten worden. Wat kun je nog wel doen en wat moet je (een tijdje) niet meer doen en zeggen' (Harold Halewijn, Wormerland)

'Het is vreemd dat bijna iedereen iets heeft van "bedreigd worden, hoort er een beetje bij als je in de politiek zit". Maar het is niet normaal.' (Yvonne Hagenaars, Rijswijk),

'Mijn advies is dat we bedreiging niet moeten stilzwijgen.' (Ben Bijl, Alkmaar).

Voor meer informatie: www.raadslid.nu of mailen aan: info@raadslid.nu